ADRAN 20

20. Côd Ymddygiad ar Gyfer Cyflogeion

20.1 Egwyddorion Cyffredinol

Mae gan y cyhoedd hawl i ddisgwyl y safonau uchaf o ymddygiad gan holl gyflogeion cymwys awdurdodau perthnasol . Rôl cyflogeion o'r fath yw gwasanaethu'r awdurdod sy'n eu cyflogi trwy roi cyngor, gweithredu ei bolisïau, a darparu gwasanaethau i'r gymuned leol. Wrth gyflawni eu dyletswyddau, mae'n rhaid iddynt ymddwyn gydag uniondeb, gonestrwydd, didueddrwydd a gwrthrychedd.

20.2 Atebolrwydd

Mae cyflogeion cymwys awdurdodau perthnasol yn gweithio i'r awdurdod sy'n eu cyflogi ac yn gwasanaethu'r awdurdod hwnnw yn ei gyfanrwydd. Maent yn atebol i'r awdurdod hwnnw ac mae ganddynt ddyletswydd iddo. Mae'n rhaid iddynt weithredu yn unol â'r egwyddorion a amlinellir yn y Cod hwn, gan gydnabod dyletswydd pob cyflogai sector cyhoeddus i gyflawni swyddogaethau cyhoeddus yn rhesymol ac yn unol â'r gyfraith.

20.3 Amhleidioldeb Gwleidyddol

Mae'n rhaid i gyflogeion cymwys awdurdodau perthnasol, pa un a ydynt dan gyfyngiadau gwleidyddol ai peidio , ddilyn holl bolisïau'r awdurdod a fynegwyd yn gyfreithlon, a rhaid iddynt beidio â chaniatáu i'w safbwyntiau personol neu wleidyddol eu hunain ymyrryd â'u gwaith. Pan fydd cyflogeion cymwys dan gyfyngiadau gwleidyddol (oherwydd y swydd sydd ganddynt, natur y gwaith y maent yn ei wneud, neu'r cyflog a delir iddynt), mae'n rhaid iddynt gydymffurfio ag unrhyw gyfyngiadau statudol ar eu gweithgareddau gwleidyddol.

20.4 Cysylltiadau ag Aelodau, y Cyhoedd a Chyflogeion Eraill

Mae parch rhwng cyflogeion cymwys ac aelodau yn hanfodol i lywodraeth leol dda, a dylid cadw cysylltiadau gwaith ar sail broffesiynol.

Dylai cyflogeion cymwys awdurdodau perthnasol ymdrin â'r cyhoedd, aelodau a chyflogeion eraill yn gydymdeimladol, yn effeithlon, a heb ddangos tuedd.

20.5 Cydraddoldeb

Mae'n rhaid i gyflogeion cymwys awdurdodau perthnasol gydymffurfio â pholisïau sy'n ymwneud â materion cydraddoldeb, fel y cytunwyd arnynt gan yr awdurdod, yn ogystal â gofynion y gyfraith.

20.6 Stiwardiaeth

Mae'n rhaid i gyflogeion cymwys awdurdodau perthnasol sicrhau eu bod yn defnyddio'r arian cyhoeddus a ymddiriedwyd iddynt mewn ffordd gyfrifol a chyfreithlon, a rhaid iddynt beidio â defnyddio eiddo, cerbydau neu gyfleusterau eraill yr awdurdod at ddefnydd personol oni bai y'u hawdurdodwyd i wneud hynny.

20.7 Buddiannau Personol

Er mai mater iddynt hwy eu hunain yw bywydau preifat cyflogeion cymwys, mae'n rhaid iddynt beidio â chaniatáu i'w buddiannau preifat wrthdaro â'u dyletswydd gyhoeddus. Mae'n rhaid iddynt beidio â chamddefnyddio eu statws swyddogol na gwybodaeth a gafwyd yn ystod eu cyflogaeth i hybu eu buddiannau preifat hwy, na buddiannau pobl eraill. Yn arbennig, mae'n rhaid iddynt gydymffurfio â'r canlynol:

20.7.1 unrhyw reolau gan eu hawdurdod perthnasol sy'n mynnu bod cyflogeion yn cofrestru a datgan buddiannau ariannol a buddiannau nad ydynt yn ariannol;

20.7.2 unrhyw reolau gan eu hawdurdod perthnasol sy'n mynnu bod cyflogeion yn datgan lletygarwch neu roddion a gynigiwyd iddynt neu a dderbyniwyd ganddynt, oddi wrth unrhyw unigolyn neu sefydliad sy'n gwneud neu'n ceisio gwneud busnes gyda'r awdurdod, neu sy'n elwa neu'n ceisio elwa fel arall ar berthynas â'r awdurdod. Mae'n rhaid i gyflogeion cymwys beidio â derbyn buddion gan drydydd parti oni bai y'u hawdurdodwyd i wneud hynny gan eu hawdurdod perthnasol.

20.8 Chwythu'r Chwiban

Pe byddai cyflogai cymwys yn dod yn ymwybodol o weithgareddau y mae'r cyflogai o'r farn eu bod yn anghyfreithlon, yn amhriodol, yn anfoesegol neu'n anghyson fel arall â'r Cod hwn, dylai'r cyflogai adrodd am y mater, gan weithredu yn unol â hawliau'r cyflogai o dan Ddeddf Datgelu er Lles y Cyhoedd 1998, a gweithdrefn adrodd gyfrinachol yr awdurdod perthnasol, neu unrhyw weithdrefn arall a luniwyd at y diben hwn.

20.9 Trin Gwybodaeth

Dylai didwylledd wrth ledaenu gwybodaeth a gwneud penderfyniadau fod yn arferol mewn awdurdodau perthnasol. Fodd bynnag, mae'n bosibl y bydd mathau penodol o wybodaeth yn gyfrinachol neu'n sensitif ac felly'n amhriodol ar gyfer cynulleidfa eang. Pan fydd cyfrinachedd yn angenrheidiol er mwyn diogelu preifatrwydd neu hawliau eraill unigolion neu gyrff, ni ddylid rhyddhau gwybodaeth i unrhyw un heblaw am aelod, cyflogai awdurdod perthnasol neu unigolyn arall sydd â hawl i'w derbyn, neu y mae angen iddo/iddi gael mynediad ati er mwyn cyflawni ei swyddogaethau'n briodol. Ni ellir ystyried bod unrhyw beth yn y Cod hwn yn disodli rhwymedigaethau presennol cyfraith statudol neu gyfraith gwlad i gadw mathau penodol o wybodaeth yn gyfrinachol neu i'w datgelu.

20.10 Penodi Staff

Mae'n rhaid i gyflogeion cymwys awdurdodau perthnasol sy'n ymwneud â recriwtio a phenodi staff sicrhau bod penodiadau'n cael eu gwneud ar sail teilyngdod. Er mwyn osgoi unrhyw gyhuddiad posibl o duedd, mae'n rhaid i gyflogeion o'r fath beidio â bod yn rhan o unrhyw benodiad, neu unrhyw benderfyniadau eraill yn ymwneud â disgyblu, dyrchafu neu dâl ac amodau gwaith unrhyw gyflogai arall, neu ddarpar gyflogai, y mae'n perthyn iddo/iddi, neu y mae ganddo/ganddi berthynas bersonol agos ag ef/hi y tu allan i'r gwaith.

20.11 Ymchwiliadau gan Swyddogion Monitro

Pan fydd swyddog monitro yn cynnal ymchwiliad yn unol â rheoliadau a wnaed o dan adran 73(1) Deddf Llywodraeth Leol 2000 , mae'n rhaid i gyflogai cymwys gydymffurfio ag unrhyw ofyniad a wneir gan y swyddog monitro hwnnw/honno mewn cysylltiad ag ymchwiliad o'r fath.